

## מראי מקומות - ביצה

### כג.

**א. רבא אמר ע"ג גחלת נמי מותר, מידי דהוה אבשרא אגומרי**

הק' הרשב"א, מה חידש רבא במה דקאמר מידי דהוה אבשרא אגומרי, הול"ל הלכתא כשמואל, א"נ אפי' ע"ג גחלת שרי, דדבר השווה לכל נפש הוא, והניח בצ"ע. ובשטמ"ק תי' דאי אמרת הלכתא כשמואל, ה"א דה"מ ע"ג חרס, דליכא משום כיבוי, ואע"פ שמבעיר ומוליד ריחא, אפ"ה בשל חרס עדיף טפי מגחלת של עץ, דאיכא ג"כ משום כיבוי.

**ב. אלמלא תודוס אתה**

ע' בשו"ת ריב"ש (תק) דכ' דמדקאמרי' דעל כ"ד דברים אלו ב"ד מנדין, משמע דחייבין הם לנדות. וא"כ, העיר בהערות להגרי"ש בברכות (יט), איך שייך לומר דאלמלא תודוס אתה, היינו מנדין אותך. בשלמא ר' חוני המעגל, י"ל דכיון שהוא כבן המתחטא אצל אביו, מטעם זה גופא אינו חייב נידוי, דכך הוא הנהגת בן אצל אביו, ועקביא בן מהלאל, ע"כ או דלא הי' הוא המתנדה אלא אחא, או דלא הי' כוונתו לבזות את שמעי' ואבטליון, אבל תודוס מאי איכא למימר, אם חייבין הן לנדותו, האם יש משוא פנים בדבר. ותי' הגרי"ש דכיון דיש מקום לתקן שיאכלו גדי מקולס זכר למה שעשו בקרבן פסח, א"כ אע"פ דחכמים לא ס"ל כמותו, אבל כיון דתודוס הוא, ע"כ הי' כוונתו לשם שמים, ולכן אין לנדותו. אולם ע' בירושלמי (מו"ק ג, א, י): שהק' מהו תודוס, וביאר הקרבן העדה דהיינו למה אין מנדין אותו, ותי' משום שהי' משלח פרנסה לת"ח, ולכאו' משמע דלא כהבנת הגרי"ש, וצ"ע.

**ג. פרתו יוצאה ברצועה שבין קרניה**

פרש"י שהי' לנוי. וכ' הראש יוסף דבדוקא נקט רש"י כן, דלנוי אין בו צורך כלל, ואילו היתה הפרה יוצאה ברצועה שבין קרניה לשמירה, אז י"ל דאית בה צורך, וא"כ ודאי מותר ביו"ט. וע' בתוס' יו"ט שהביא מה שנח' הפוסקים אם יש איסור שביתת בהמתו ביו"ט. וכ' דמכאן מוכח דאין שביתת בהמתו ביו"ט, דהא בהמשך המשנה אמרי' דמקדין את הבהמה ביו"ט, ומשמע דעד כאן בשבת איירי, ולמה, הרי כל מכלתין ביו"ט משתעי, אע"כ משום דלענין שביתת בהמתו לא שייך אלא בשבת, ולא ביו"ט. וכ' דהסברא לזה היא כמש"כ הבית יוסף (או"ח תצ"ה), משום דלא הוי בכלל לא תעשה כל מלאכה דכתי' גבי יו"ט אלא הל"ט מלאכות ותולדותיהן, אבל שביתת בהמתו, שהוא לאו בפנ"ע, אינו נכלל באיסור דיו"ט כלל.

**ד. ומקדין את הבהמה ביו"ט**

הק' הצל"ח, כיון דמבואר בסוגיין דנח' במתני' אם דבר שאינו

מתכוין מותר או אסור, א"כ מ"ש שנח' לענין יו"ט, הרי מח' זו שייכא גם לענין שבת, והניח בקו'.

**ה. ושוחקין את הפלפלין ברחים**

ע' בשו"ע (תק"ד, א) שכ' דטעם דחכמים אוסרים הוא משום דהוי עובדא דחול. וע' בבאור הלכה שם (ד"ה ואין שוחקין) שכ' דטעם זה הובא ברשב"א לעיל (דף י"ד), אבל עוד טעם כ' הרשב"א בשבת (קמ"א), דאסור משום דהוי טוחן. וכ' דלפ"ז לפי מה שנוטה הרשב"א לומר דכל מלאכות שהם קודם לישא אסורים מדאורייתא, א"כ ה"ה בזה יהי' אסור מן התורה.

**ו. חדא פרה הויא לי'**

הק' העיין יעקב בשבת (דד), הא אמרי' דמה שאמר יעקב אבינו ויהי לי שור וחמור, אין הכוונה שיש לו רק שור וחמור א', אלא כן הוא הדרך לדבר, וא"כ אפשר דה"ה הכא. ותי' דכל זה הוא רק כשמדבר על עצמו, שאין דרך ארץ להתגאות במה שיש לו הרבה, אבל כשמדברים על אחרים, אין נכון לומר באופן זה.

**ז. תניסר אלפי עגלי הוה מעשר**

**ראב"ע מעדרי' כל שתא ושתא**

הק' תוס', הא קיי"ל דאין מעשר בהמה לאחר החרבן מפני התקלה, ומבואר דראב"ע לא הי' גדול כ"כ לאחר החרבן, ולכל היותר הי' בן שנתיים או ג' שנים בזמן החרבן. ותי' דקודם גזרה הוה מעשר, דלא גזרו מיד לאחר החרבן. ועוד תי' דלעולם הי' קטן, אלא אפטרופוס הוה מעשר בשבילו בקטנותו, או דלא הי' מעשר ממש, אלא דהוי מעשר לארנונא של מלך. עוד תי' הריטב"א בשבת (דד) דכוונת הגמ' שהי' ראוי למעשר, ולא שנתן מעשר ממש. עוד תי' הריטב"א דמעשר ממש הי', אלא דלא קרא עליהן שם מעשר, אלא שהי' נותן הראוי למעשר לכהנים, שלא יראה כמשייר אצל מתנות כהונה.

**ח. ומתוך שלא מיחה בה**

העיר הבן יהודע בשבת (דד), למה באמת לא מיחה בה, ואם משום דס"ל דבאמת מותר, א"כ הו"ל לתנא לומר להדיא דראב"ע מתיר, ואמאי נקט באופן זה. ותי' דראב"ע לא פליג על החכמים להדיא, ורק כשראו פרת שכנתו יוצאת ולא מיחה בה, ידעו שסברתו להתיר.

**ט. ושלש מחלוקות בדבר, וכו'**

כ' הצל"ח לפרש דמה שנח' רבנן ור' יהודה באם לגזור קרצוף אטו קרוד, היינו דר"י סבר צער בעלי חיים דאורייתא, ולכך לא גזרו קרצוף אטו קירוד, אבל חכמים סברי דצער ב"ח לאו דאורייתא, ולכך גזרו לאסור קרצוף אטו קירוד.